

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtik in velja s poštno vredno v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrlet 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi vanj po svojemu, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo štiri brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Za inserate se plačuje od enostopne petlivrste za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parle in zahvale vsaka petlivrsta 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Vojna nevarnost med Ameriko in Nemčijo.

Nemško-ameriški spor.

Med Severnoameriškiimi zveznimi državami in Nemčijo se je spor zaradi potopljene angleške ladje „Sussex“ nasovo poostiril. Predsednik Severnoameriških držav Wilson je naznanil Nemčiji, da mora nemška vlada ne mudo doma spremeniti sedanji način vojevanja s podmorskimi čolni proti osebnim in blagovnim parnikom, sicer bo Amerika prekinita vse prijateljske zveze z Nemčijo. Kakor znano, se Amerika in Nemčija že dolgo pripravata zaradi vojevanja nemških podmorskih čolnov in Amerika je govorila že zelo odločno besedo, toda stakiimi grezjajami še ni nastopila. Od prekinjenja prijateljskih zvez do vojske je samo en korak!

Dne 24. marca 1916 se je potopil osebni parnik „Sussex“ v morju med Francijo in Anglijo. Vozil je 325 potnikov. Utonilo je okoli 80 potnikov, med njimi tudi par Amerikancev. Preiskava je dokazala, da je potopljena ladja podmorski čoln. Predsednik Wilson je naznanil, da potopljene ladje podmorski čoln niti ni pozval, da bi se mu udala. Nasproti pa trdi Nemčija, da se ne more prepričati, ali je „Sussex“ potopil res nemški podmorski čoln, in ako ga je, da se „Sussex“ gotovo ni hotel ustaviti na nemški poziv. Vrhutega je Nemčija že meseca februarja tekočega leta naznanila vsem nepristranskim deželam, da bo v vodovju okoli Anglije smatrala vsako ladjo za sovražno in tudi tako proti njej postopala.

Kaj bo Nemčija storila, se v trenutku ne ve. Dvojno je mogoče: ali omili način vojevanja s podmorskimi čolni, ali da vstraja pri sedanjem vojevanju, magari da pride tudi do vojne z Ameriko. Na vsak način pa bo skušala še Nemčija se z Ameriko pogajati. Slepo in brez temeljite preudaritve ne bo nih omilila vojevanja, niti tirala v vojsko.

Vojska z Ameriko bi na bojiščih menda nič ne spremenila, kajti ameriško vojaštvo je maloštevilno in manjvredno, bojne ladje pa se itak povsod boje zaradi sovražnih podmorskih čolnov na svetlo. Pač pa bi nastale v našem trgovanju z nepristranskimi državami nove poteškoče in tudi zaradi mirovnih pogajanj bi nam ne bilo vse eno, ali je Amerika nepristranska ali med našimi sovražniki.

Slovenskim dekletom in ženam!

(Dopis iz Pole).

Mnogo člankov si že prinesel, dragi mi „Slov. Gospodar“ od slovenskih žen in deklet, pa tako hvalevrednega še nisem našel v Tvojih, slovenskemu ljudstvu v poduk izhajajočih spisih, kakor si ga prinesel v številki dne 30. marca.

Vsa čast in hvala vrli mladenki, katera je dotični spis poslala v poduk svojim tovarišicam! Da, slovenske žene in dekleta, veliko odgovornosti in skrbi Vam je naložila domovina. Veliko dela, veliko truda morate premagati v tem času, ko so Vaši možje, sinovi in bratje zbrani na različnih bojiščih, pripravljeni vsak trenutek preliti svojo kri za vero, dom in za cesarja.

V naše veliko veselje vidimo, kako se slovenske žene in dekleta srčno bojujete in z božjo pomočjo premagate vse ovire. Da tudi Ve ste borilke, tudi Ve se bojujete proti strašnim sovražnikom, kakor je naprimer lakota v naših družinah in propad v našem gospodarstvu. Ve ste tisti s t e b r i, kateri držijo sedaj pokoncu naše rodne hiše, naše domove, da ne razpadejo v času naše odsotnosti. Ve ste tisti marljivi delavci, kateri s pomočjo doma ostalih starčkov in mladeničev obdelujejo naša redovitna slovenska polja že skoraj dve leti.

Da, ako bi bilo vse to dovolj! Kdo pa skrbi za nedorastle otroke, katerih očete so v ujetništvu, nekateri v bolnišnicah, ali pa celo pokopani tam v daljni tuji zemlji in večina se nahaja na bojnem polju. Da tiste vrle izgojevalke naše mlaline ste zopet Ve, drage slovenske žene in dekleta. Povsod, pri vsakem delu ste same. Bog Vam naj da pogum in moč, da še zanaprej tako ostanete.

Ko so naši sovražniki uvideli, da nas ne morejo premagati z orožjem, so nam začeli prelititi z gladom. Pa jako so se motili, ker zadeli so na odločen odpor naših marljivih žen in deklet. Zmagovale ste dosedaj in Bog šaj, da bi zmagovale še zanaprej. Nič Vas naj ne ustavi v Vaših delih. Pogumno nadaljujte, kar ste začele. Tolazi in izpodbuja naj Vas misel, da boste enkrat s svojimi možmi, brati in sinovi obhajale skupno zmago.

Drage slovenske žene in dekleta! Kakor ste uslišale prvo prošnjo Vaše vrle tovarišice, tako upamo, da boste uslišale tudi nje drugo prošnjo, ki se glasi »zvestoba«. Kakor smo mi prisegli zvestobo domovini, tako ste tudi Ve prisegle zvestobo svojim možem in tudi slovenskemu narodu. Hvala Bogu, niso slovenske žene in dekleta prelomile svoje objube, pa žalibog, skušnjava nas uči, da je tudi dosti takšnih slučajev, da nas srce zabolí, če na nje pomislimo. Da, dosti je žen in deklet, katere so pozabile, da njih svojci prelivajo kri za nje na različnih bojiščih. Mnogo je takih, katere so pozabile, da so Slovenke na kmetih rojene ter se šopirijo, kakor da bi bile bogve kako imenitnega stanu in s tem sramotijo svoj slovenski kmečki stan. Pa dosti je o tem. Ravnajte se po navodilu slovenskega dekleta s Pohorja, katera je izrekla naše želje.

Mi slovenski vojaki pa Vam obljubimo, da ne odnehamo prej, dokler ne bodo naši sovražniki uničeni in naši mili Avstriji in slovenski domovini ne bo zajamčen časten mir.

Mnogo srčnih pozdravov pošiljamo vsem cenjenim čitateljem „Slov. Gospodarja“, slovenski topničarji stoječi na zvesti straži na obali sinje Adrije. Ludovik Pučnik, predmojster, Franc Koželj, Jožef Fortuna, Alojzij Šturmar, Benjamin Jernejčič, Jožef Pulko, topničarji in mnogo drugih.
Na veselo svidenje!

Gospodarske reči.

Ureditev živinske kupčije. V zadnjih dveh številkah „Slovenskega Gospodarja“ smo pisali o novi ureditvi živinske kupčije na Štajerskem. Šedaj smo dobili zopet nekaj novih podatkov glede nove štajerske živinske vnovčevalnice. Kakor se nam poroča iz Gradeca, bo za nakupovanje živine za vojaštvo naštetih kakih 100 nakupovalcev, kateri bodo dobili od slovenske avstrijske živinske vnovčevalnice potrebne iz-

kaznice in bodo razpostlani v različne dele dežele, da nakupijo živino. Nakupovalci se bodo morali pri nakupovanjih držati posebnih predpisov. Vsaka kupčija se bo sklenila pismeno, tako da bo graška podružnica osrednje živinske vnovčevalnice vedela, kako drago je nakupovalec pri živinorejcu kupil posamezni komad živine. Nakupovalec bo dobil za svoje delo in trud 6 K odškodnine za 1 nakupljeni komad, za nakupovanje za garnizijo po 5 K. Na ta način je izključeno, da bi si gotovi ljudje potom špekulacije pri nakupovanju debele živine delali posebne dobičke.

Nakupovalci se bodo pri nakupovanju morali kolikor mogoče tudi na to ozirati, da se bo plemena in vprežna živina ščitila. Nakupovalec je prepovedano, kupovati krave, ki so že čez tri mesce breje in ki dajejo na dan 4 ali še več litrov mleka; istofake jim je tudi prepovedano nakupovati mlado živino. A vendar se bo tudi skrbelo, da se bo dovolilo zaklati tudi vole, ki so samo dve leti stari (dosedaj se za vola pod 3 leti ni dobilo klavnega dovoljenja), da se bo tako z ozirom na velike potrebe glede klavne živine in vedno skromnejših zalog plemeno in vprežno živino kolikor mogoče ščitilo.

Protí kupčevanju z živino od hiše do hiše. Zveza nemških mest v Avstriji je sklenila predložiti v ladi sledeče zahteve: 1. pri premožnejših ljudskih slojih se naj uspešno omeji zavživanje mesa; 2. po vseh deželah se naj ustanovijo živinske vnovčevalnice; 3. cena, ki jo plačajo živinski kupeci, se naj označi na živinskih potnih listih. Obenem se naj na sejnih označi cena, za katero se sme živina prodajati. Prepove se naj prodaja živine iz hleva (doma) in kupčevanje od hiše do hiše; 4. odredba glede najvišjih cen za tujo mast se naj ne uporablja; 5. v občinah se naj poskuša s klanjem živine za domače prebivalstvo in se naj nastavijo pravilne cene za podrobno prodajo mesa. — Po našem mnenju se s kmečkoga stališča zahteva nemških mest, da živinorejci ne bi smeli prodati svoje živine doma v hlevu in da ne bi smeli nikče kupovati od hiše do hiše, ne more vzeti brez ugovora na znanje. Mnogokrat se pripeti, da se živina doma v hlevu bolje proda kot na sejmu. In kmet je dostikrat tudi primoran si poiskati potrebno živinčce „od hiše do hiše“, posebno tedaj, ako v bližini ni nobenega sejma. Upamo, da bo vlada znala čuvati koristi kmečkih živinorejcev.

Oddaja subvencijskih bikov. Osrednji odbor e. kr. Kmetijske družbe bo tudi v letu 1916 po razmerju sredstev, ki mu jih bo dala dežela in država razpolago, oddajal bikorejskim zadrugam, okrajem, občinam in posameznikom subvencijske bika za plemo. Prošnjiki dobijo bika za 60% kupne cene; v slednje se všteje varščina po 50 K, katero je treba položiti. Nakupne in prevozne stroške trpi subvencijski sklad. Subvencijski biki se oddajo od postaje proč, katero je treba naznaniti. Od te naprej pa mora plačati nadaljne prevozne stroške prevzemnik bika. — Jamstvena doba traja dve leti, to se pravi, pri pravilni oskrbi bika preide plemenjak po dveh letih v last prejemnika. Ako pa bikorejec ne izpolnjuje dolžnosti, za katere se mora prej obvezati s posebnim verzom, je obvezan vrniti subvencijo. Tudi zapade njegova varščina, če ne prevzame poslanega bika. Kmetovalci, ki želijo dobiti plemenskega bika, morajo to v prvi vrsti naznaniti okrajnemu odboru in če ta odkloni posredovanje, načelstvu najbližje kmetijske podružnice ali pa domačemu občinskemu predstojništvu in položiti pri predznambi varščino v znesku 50 K ter podpisati obveznico. Tozadevne fiskovine se dobijo pri okrajnih zastopih.